

Mihael Sobolevski

DR. SC. ANTUN GIRON KAO POVJESNIČAR ZAPADNE HRVATSKE U XX. STOLJEĆU

Dr. sc. Mihael Sobolevski
Dr. Zdravka Kučića 27
HR-51000 Rijeka

UDK 930.1-05(497.5-15)Giron, A.
Pregledni članak
Primljeno: 29. 3. 2012.
Prihvaćeno: 15. 10. 2013.

U ovome članku donose se osnovne biografske i bibliografske činjenice o djelovanju dr. sc. Antuna Girona u Zavodu za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci u razdoblju od 1981. do 2001. godine. Dvadesetogodišnje njegovo djelovanje u spomenutom Zavodu bilo je najplodnije u stručnome i znanstvenome radu. Ogledalo se u objavljivanju raznovrsnih povijesnih radova u mnogobrojnim časopisima i zbornicima, sudjelovanju na znanstvenim skupovima i radom u uredništvima pojedinih edicija. Cjelokupna ta aktivnost gotovo uvijek odnosila se na povijest zapadne Hrvatske u XX. stoljeću. Gironove objavljene radove karakterizira slojevito istraživanje arhivskoga i drugoga gradiva, osjećaj za objektivnu valorizaciju i selekciju povijesnih činjenica te jasnu prezentaciju tekstova i zaključaka.

Ključne riječi: *Antun Giron; rad u Zavodu za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci; doprinos historiografiji zapadne Hrvatske.*

* * *

O životu i stvaralačkom radu dr. sc. Antuna Girona objavljen je manji broj biografskih podataka s ocjenom njegova doprinosa riječkoj, regionalnoj i hrvatskoj historiografiji.¹ A. Giron svakako pripada onoj, relativno maloj, skupini hrvatskih povjesničara koji su se cijeloga svoga života i rada kontinuirano bavili istraživanjem povijesti zapadne Hrvatske u XX. stoljeću. Zbog svega toga, svako daljnje istraživanje njegova doprinosa toj historiografiji ima svoje opravdanje i potrebu.

¹ Darinko Munić, In memoriam dr. sc. Antun Giron. Odlazak svestranog povjesničara, *Novi list*, Rijeka, 22. I. 2004; Goran Crnković, In memoriam Dr. sc. Antun Giron, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, Rijeka, 2005., sv. XLV.-XLVI., str. 505-508; Mihael Sobolevski, U spomen dr. sc. Antunu Gironu, *Časopis za suvremenu povijest*, Zagreb, 2004., br. 2, str. 862-863.

A. Giron rođen je u Dubrovniku 6. kolovoza 1936. U rodnome gradu završio je osnovno i gimnazijsko školovanje. Diplomirao je 1962. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu povijest kao jednopredmetni studij. Znanstveno-nastavno vijeće Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu na osnovi objavljenih radova priznalo mu je 1979. godine ekvivalent po kvaliteti magistarskom radu i prihvatilo temu doktorske disertacije. Zvanje doktora znanosti stekao je 1998. godine s temom *Zapadna Hrvatska (Istra, Kvarnersko primorje i Gorski kotar) u Drugom svjetskom ratu*.

Prvo zaposlenje u struci dobio je u Muzeju narodne revolucije u Rijeci (danas: Muzej grada Rijeke). Radio je na radnome mjestu kustosa, a to zvanje položio je 1966. godine pred ispitnom komisijom Konzervatorskoga zavoda u Zagrebu. Kao kustos Muzeja, što sam, a što u suradnji s drugim djelatnicima, potvrdio je desetak tematskih izložbi. Radio je i na stalnom postavu Muzeja narodne revolucije i bio je koautor četiri edicije.² U to vrijeme predavao je i povijest u Večernjoj gimnaziji i Večernjoj tehničkoj školi u Rijeci te kolegij Opće povijesti novoga vijeka na Pedagoškoj akademiji u Rijeci. Početkom 1977. godine zaposlio se u Centru za historiju radničkoga pokreta i NOR-a Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog kotara u Rijeci u svojstvu višega stručnog suradnika. Iako je u Centru radio kratko vrijeme, u njegovu radu ostavio je zapažen trag. U to vrijeme u Centru mu je objavljena jedna brošura³, a suradnju s Centrom nastavio je i sljedećih godina.

U ožujku 1978. godine izabran je za direktora Historijskog arhiva u Rijeci (danas: Državni arhiv Rijeka) i na toj je dužnosti ostao do 1981. godine. O Gironovu radu u Arhivu sadašnji njegov ravnatelj prof. Goran Crnković napisao je sljedeće:

„Tijekom rada u Arhivu bio je glavni i odgovorni urednik ‘Vjesnika historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu’ i posebnih izdanja ‘Vjesnika’, te autor brojnih radova u tim edicijama. Za vrijeme njegovog mandata kao direktora priređen je i tiskan ‘Vodič Historijskog arhiva’, edicija koja je taj Arhiv (danas: Državni arhiv u Rijeci) stavila u sam vrh arhivske službe u Hrvatskoj.”⁴

Prvoga srpnja 1981. godine A. Giron zaposlio se u Akademijinu Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci i postavljen je na radno mjesto znanstvenoga

² Podhum, 1942., Rijeka, 1972., str. 66 (u koautorstvu s Ivanom Cuculićem i Boškom Končarom); *Čitanka iz zavičajne povijesti Rijeke i riječkog područja*, Zagreb, 1975., str. 229 (u koautorstvu s Petrom Strčićem); Goranke, Istranke i Primorke u NOB. Izbor iz glasila AFŽ, Rijeka, 1978., str. 149 (u koautorstvu s Mihaelom Sobolevskim); *Muzej narodne revolucije Rijeka. Katalog muzejske postave*, Rijeka, 1978., str. 70 (u koautorstvu s Mihaelom Sobolevskim).

³ Četrnaesta narodnooslobodilačka brigada Hrvatske, Rijeka, 1977., str. 32. Dopunjeno izdanje ove brošure tiskano je 1982. godine (74 str.).

⁴ Goran Crnković, n. dj., str. 505.

asistenta. Bilo je to priznanje za njegov dotadašnji intenzivni rad na istraživanju povijesti zapadne Hrvatske u XX. stoljeću i kvalitetu objavljenih radova. Prema tome, dolaskom u Zavod imao je sve mogućnosti da se isključivo bavi znanstveno-istraživačkim zadacima, što je bio privilegij relativno maloga broja povjesničara u Hrvatskoj. Tu mogućnost iskoristio je u punoj mjeri i historiografiji zapadne Hrvatske u XX. stoljeću dao zapažen prilog, a osobito povijesti II. svjetskoga rata. Kao čovjeka krasile su ga pozitivne osobine, teško danas prepoznatljive u vremenu u kojem živimo. Svoje istraživačke rezultate uvijek je bio pripreman podijeliti s drugima, što se ogledalo u koautorstvu s nekoliko povjesničara. Nakon doktoriranja 1998. godine u Zavodu je izabran za višega asistenta. Na tome radnom mjestu ostao je sve do umirovljenja 2001. godine. Nakon duge i teške bolesti, preminuo je u Rijeci 20. siječnja 2004., a pokopan je u rodnome Dubrovniku.

A. Giron je u svojem dvadesetogodišnjem radu u Zavodu za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci istraživao isključivo problematiku povijesti zapadne Hrvatske u XX. stoljeću, ipak s težištem na povijesti II. svjetskoga rata. Pri tome je objavljivao gotovo sve vrste radova: studije, članke, arhivsko gradivo, referate sa stručnih i znanstvenih skupova, recenzije i prikaze. Mnogi od tih radova ocijenjeni su kao izvorni znanstveni radovi. Autor je ili koautor devet monografija koje su tiskane u razdoblju od 1984. do 2004. godine. Navodim naslove svih tih edicija, a riječ je o sljedećim knjigama: 3. maj. Složena organizacija udruženoga rada brodograđevne industrije⁵, Bujština – Il Buiese⁶, Riječka bitka⁷, Začeci i razvoj narodne vlasti u Kastavštini. Narodnooslobodilačka borba Kastavštine u dokumentima NOO-a Kastav⁸, Poglavnikovom Vojnom Uredu, Treći Reich, NDH, Sušak-Rijeka i izvješće dr. Oskara Turine⁹, Zaobići Ingridstellung – Riječko područje u završnici Drugoga svjetskoga rata¹⁰, Spomenica Lovačkog društva „Lisjak“ Kastav¹¹ te Zapadna Hrvatska u Drugom svjetskom ratu¹². O tome posljednjem Gironovu djelu opširnije na kraju ovoga rada.

⁵ Rijeka, 1984., str. 392 (u koautorstvu s Julijom Bujan i dr.).

⁶ Buje – Buie, 1985. (u koautorstvu s Vjekoslavom Bratulićem i Goranom Crnkovićem), str. 85-109 i s Hermanom Buršićem str. 135-147). Bio je i član uredništva te knjige.

⁷ Rijeka, 1985., str. 95.

⁸ Rijeka, 1990., str. 183.

⁹ Rijeka, 1993. (u koautorstvu s Petrom Strčićem). Opširna uvodna rasprava na str. 5-37, a arhivsko gradivo na str. 39-142.

¹⁰ Rijeka, 1995. (u koautorstvu s Petrom Strčićem). Opsežna uvodna rasprava na str. 7-62, a arhivsko gradivo na str. 63-185. Isti je rad objavljen i u časopisu *Rijeka*, god. II, vol. 1-2, str. 7-185.

¹¹ Kastav, 2001., str. 174 (u koautorstvu s Lidijem Zuzzijem).

¹² Rijeka, 2004., str. 536.

Za vrijeme svoje djelatnosti u Zavodu za povijesne i društvene djelatnosti HAZU u Rijeci u raznim časopisima i zbornicima tiskao je tridesetak vrlo vrijednih povijesnih rasprava, a one su se odnosile gotovo isključivo na razdoblje II. svjetskoga rata. U tim radovima pojedinačno se problematiziraju u cjelini ili detaljima važni događaji brojnih mjesta (Rijeka, Drežnica, otok Krk, Senj, sjeverozapadna Istra, Čabar, Gorski kotar, Iovransko područje, Liburnija, Sušak, Cres, Lošinj itd.).¹³

A. Giron u svojim se radovima obilato koristio tiskom Narodnooslobodilačkoga pokreta smatrajući ga bitnim gradivom za osvjetljavanje povijesti toga pokreta. Pri tome je naglašavao da treba odvojiti njegovu promidžbenu funkciju od korisnosti činjenica. Tako je napisao i zapaženi članak o Primorskom vjesniku¹⁴. Nadalje, A. Giron jedan je od rijetkih povjesničara koji se bavio stradavanjem opatijskih Židova u II. svjetskom ratu.¹⁵ Pri tome je izvršio osobnu identifikaciju stradalih Židova po mjestu i vremenu, te na taj način dao vrijedne rezultate u nastojanjima da se pridonese globalnom utvrđivanju stradalih Židova u holokastu. Ovdje treba naglasiti da je Vinko Šepić Čiškin potpuno ignorirao Gironove rezultate osobne identifikacije, najvjerojatnije zbog nepoznavanja toga rada, te u svojoj knjizi *Gubici Liburnijskog kraja u Drugom svjetskom ratu* (Rijeka – Opatija, 2003.) donosi sasvim druge činjenice o vremenu i mjestu stradavanja opatijskih Židova.

Ovdje je vrijedna spomena i Gironova rasprava o prilikama na riječkom području i egzodusu istarskih Hrvata između dvaju svjetskih ratova. Bitan je to prilog istraživanju navedene problematike, a napose i zbog toga što je talijanska

¹³ Položaj Rijeke i okolice u vrijeme kapitulacije Italije i nakon nje (srpanj – listopad 1943. godine), *Problemi sjevernog Jadrana*, Rijeka, 1982., sv. 4, str. 109-126; Drežnica kao središte društveno-političkih organizacija kotara Ogulin i okruga Gorski kotar, Partizanska Drežnica, Karlovac, 1982., str. 404-415; Senj – najznačajnija partizanska luka na Jadranu u razdoblju listopad 1943. – siječanj 1944., *Senjski zbornik*, Senj, 1983. – 1984., sv. X/XI, str. 319-323; Neki problemi razvoja NOP-a na području sjeverozapadne Istre, *Problemi sjevernog Jadrana*, Rijeka, 1985., sv. 5, str. 1-30; Kotar Čabar u narodnooslobodilačkoj borbi od listopada 1943. do travnja 1945. godine, Čabarski kraj u radničkom pokretu i NOB, Rijeka – Čabar, 1985., str. 227-277; Vojno-politička situacija u Gorskom kotaru do formiranja 1. korpusa NOVH, Prvi korpus NOV Hrvatske, Karlovac, 1987., str. 127-139; Razvoj narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije na području Liburnije, *Problemi sjevernog Jadrana*, Rijeka, 1988., sv. 6., str. 1-41; Cresko-lošinjski otočni prostor u kolopletu političkih, ideoloških i vojnih sukoba u jesen 1943. godine (Od rujna do studenog 1943. godine), *Problemi sjevernog Jadrana*, Zagreb – Rijeka, 2003., sv. 8, str. 183-216.

¹⁴ *Primorski vjesnik* – svibanj 1943 – svibanj 1945. godine, Štampa u NOB. Istra, Hrvatsko primorje, Gorski kotar, Rijeka, 1983., str. 79-87.

¹⁵ Židovsko pitanje u općini Opatija (Od 1938. do 1945. godine), *Problemi sjevernog Jadrana*, Zagreb – Rijeka, 2000., sv. 7, str. 143-165.

historiografija stalno pisala i piše o egzodusu Talijana iz Rijeke i Istre, a potpuno je ignorirala ranije egzoduse Hrvata s tih prostora pod terorom i prisilom.¹⁶

A. Giron pokazao se kao vrlo stručnjak u odabiru arhivskoga gradiva, njegovu uređivanju i preciznim popratnim bilješkama. To se osobito ogledalo u posebnim edicijama arhivske građe, gdje su te zbirke arhivskoga gradiva popraćene opširnom raspravom i zatim bogatim bilješkama. Na taj način korisnici toga gradiva imali su olakšan put u daljnjem kritičkom valoriziranju dokumenata. Tu istu metodologiju A. Giron primjenjivao je i na tematsku obradu manjega broja dokumenata kao što su neprijateljski izvori o Rijeci i okolici u vrijeme i nakon kapitulacije Italije¹⁷, talijanski izvori o događajima na obalnom području Liburnije u prvoj polovini rujna 1943. godine¹⁸, zaključci referata dr. Vladimira Židovca vladi NDH o Istri i Primorju 1944. godine, vrela NDH o prilikama na Grobinščini od 1941. do 1943. godine¹⁹ i dr. Ovdje je vrijedno spomenuti i dva priloga o objavljivanju arhivskoga gradiva, a koji se ne odnosi na razdoblje II. svjetskog rata. Riječ je o građi koja se odnosi na Delavsku školu u Kastvu²⁰ i raspuštanje Upravnog vijeća općine Klana.²¹

Antun Giron dao je i vrijedan prilog povijesnoj demografiji. Naime, objavio je popise stanovništva Kvarnerske pokrajine, a popise su organizirale talijanske vlasti.²² Na taj način moguće je barem približno pratiti nacionalnu strukturu stanovništva navedenoga područja, bez obzira na to što je vjerodostojnost toga popisa u mnogim elementima upitna.

Nadalje, napisao je veći broj recenzija i prikaza pojedinih monografija i zbornika koji se odnose na povijesne teme. Trebalo bi prikupiti te činjenice, jer su one bitne za Girona kao povjesničara, ali i za one autore o čijim je radovima pisao. Iznese-

¹⁶ Prilike na riječkom području i egzodus istarskih Hrvata između dvaju svjetskih ratova (Prilog istraživanju), Talijanska uprava i egzodus Hrvata 1918. –1943., Zagreb, 2001., str. 245-267.

¹⁷ Neprijateljski izvori o Rijeci i okolici u vrijeme i nakon kapitulacije Italije, *Zbornik Pazinski memorijal*, Pazin, 1983., str. 115-121.

¹⁸ Talijanski izvori o događajima na obalnom području Liburnije u prvoj polovini rujna 1943. godine, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, Pazin – Rijeka, 1985., sv. XXVII, str. 53-60.

¹⁹ Zaključci referata dr. Vladimira Židovca vladi NDH o Istri i Primorju (1944. god.), *Vjesnik Povijesnog arhiva Rijeka*, Rijeka, 1994., sv. XXXV-XXXVI., str. 103-130; Vrela NDH o prilikama na Grobinščini od 1941. do 1943. godine, *Grobnički zbornik*, Rijeka, 1996., br. 4, str. 49-75.

²⁰ Dva zapisnika sjednica Odbora Delavske škole u Kastvu iz 1885. godine, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, Rijeka, 1998., sv. XL, str. 141-153.

²¹ Raspuštanje Upravnog vijeća i imenovanje Upravnog odbora porezne općine Klana 1920. godine, *Vjesnik Povijesnog arhiva Rijeka*, Rijeka, 1996., sv. XXXVIII., str. 47-71.

²² Talijanske vlasti o stanovništvu Kvarnerske pokrajine 1940. i 1942. godine, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, Pazin – Rijeka, 1983., sv. XXVI., str. 137-153.

ne primjedbe i kritičke opaske uvijek su bile zasnovane na čvrstim argumentima. Tako se odnosio i prema svojim bliskim suradnicima i najboljim prijateljima. Ako su pojedina povijesna djela u pojedinostima ili cjelini zasluživala pohvala, nije se ustručavao pohvaliti ih.

Svoje dobro poznavanje povijesti zapadne Hrvatske u XX. stoljeću A. Giron prezentirao je u brojnim stručnim i znanstvenim skupovima, ne samo na području Rijeke, Istre, Hrvatskoga primorja i Gorskoga kotara već i u Zagrebu i Karlovcu. Pri tome je gotovo na svakom skupu sudjelovao u raspravi, a vrlo često vodio i burne rasprave zalažući se za dostojanstvo povijesne struke i potrebu revalorizacije već „utvrđenih“ činjenica i povijesnih kretanja. Te radove sa skupova, kao i mnoge druge, objavljivao je u odgovarajućim časopisima, zbornicima ili pak prigodnim publikacijama.²³

Na kraju ovoga kratkoga priopćenja potrebno se opširnije osvrnuti na glavno Gironovo povijesno djelo, a to je monografija *Zapadna Hrvatska u Drugom svjetskom ratu*. Djelo je posthumno objavljeno, i to 2004. godine. Zapravo, to je Gironov doktorski rad uspješno obranjen na Filozofskom fakultetu u Zadru, kako je to ranije navedeno, 1998. godine. U to opširno djelo Giron je utkao cjelokupni svoj životni rad na istraživanju povijesti zapadne Hrvatske u II. svjetskom ratu i niz novih istraživanja koja do tada nije realizirao u obliku prethodnih rasprava i drugih različitih priloga. Povjerenstvo za ocjenu doktorskoga rada Antuna Girona, koje su činili prof. dr. sc. Stijepo Obad, prof. dr. sc. Tonči Šitin i dr. sc. Mihael Sobolevski, u svom izvješću od 12. rujna 1997., nakon analize strukture toga složenoga rada, zaključilo je sljedeće: „Radi se o uspješnom znanstvenom radu. Bogatim korištenjem arhivske građe, naše i strane povijesne literature, A. Giron je obradio nedovoljne ili uopće neistražene slojevite povijesne događaje i procese na području Zapadne Hrvatske u Drugom svjetskom ratu. Na taj je način po prvi puta u hrvatskoj historiografiji cjelovito prezentirao Zapadnu Hrvatsku u navedenom vremenu i istakao njene brojne specifičnosti... Kao svaki znanstveni rad, pa tako i ovaj, ostaje otvoren prema mogućnostima proširenja i produbljivanja dosegnutih spoznaja. Treba istaći i činjenicu, da je tekst doktorskoga rada nešto naglašenije razbijen prevelikim brojem naslova i podnaslova, te djelomično neuravnotežen nešto opširnijim opisima vojnih operacija. Međutim te su primjedbe rubnog značaja.“

U izvješću je posebno naglašeno da je Gironov rad napisan čitko i pregledno, s jasnim iznošenjem misli, a da su mu zaključci izrazito sintetskoga oblikovanja.

²³ Goran Crnković, n. dj., str. 507.

Nije ovo prigoda da se posebno i pomno analizira sama struktura knjige. Međutim, treba naglasiti da je ona prihvaćena dobro u široj čitalačkoj javnosti, a naišla je i na zapažen odjek u povijesnoj struci. Opširnu recenziju te knjige dao je Daniel Patafta analizirajući je po poglavljima i odajući joj veliko značenje za općenito hrvatsku historiografiju, jer da ova sinteza može poslužiti i kao primjer za jedno buduće sastavljanje sinteze hrvatske povijesti za vrijeme II. svjetskog rata.²⁴

Zapaženu recenziju o Gironovoj knjizi napisao je i dr. sc. Davor Mandić zaključujući je ovim riječima:

„Knjiga ‘Zapadna Hrvatska u Drugom svjetskom ratu’ je i djelo koje ne prešućuje tragedije, jedan zločin ne pravda drugim i ne idealizira stvarnost. Kao rezultat objektivnog istraživanja (mada se konačna istina uvijek čini nedostižnom), odbacujući predrasude, oslanjajući se na izvornu građu i konzultirajući brojnu literaturu (osim na hrvatskom, i na talijanskom i njemačkom jeziku) sistematizira činjenice, postavlja ih u međusobne odnose, uspoređuje. Kada iznosi podatke koji se brojčano ne podudaraju jer su iz različitih izvora, ostaje na razini konstatacije (fojbe, broj poginulih u listopadskoj ofenzivi 1943.). Zato valja istaknuti da ne daje prednost niti jednoj strani, posebice kad se to odnosi na sukobe pojedinaca, partija i ideologija.

Tisuću osamdeset i šest bilježaka, deset grafikona, dvadeset stranica popisa literature, popis objavljenih izvora i tiska kao i popis građe u arhivima, institutima i muzejima te širi sažeci na engleskom i talijanskom jeziku, čini ovo djelo najmerodavnijim radom koji se na temu Drugoga svjetskoga rata pojavio posljednjih godina.“²⁵

Cjelovita bibliografija Gironovih radova tek predstoji – zahtijeva istraživanje, prikupljanje i definiranje. To je zadaća koju treba ubuduće izvršiti. Ona nije laka, jer je objavljivao u mnoštvu glasila i izdavača kao i u dnevnom tisku, a prije svega u riječkom *Novom listu*. Može se približno konstatirati da je objavio oko 250 radova (knjige, studije, kritički obrađena građa, pregledni članci, prethodna priopćenja, recenzije, osvrti, bilješke, katalozi i sl.). Za Gironova dostignuća na polju povijesne znanosti lokalna zajednica grada Rijeke nagradila ga je za života godišnjim nagradama grada Rijeke (1977. i 1995.). Treći put dodijeljena mu je Nagrada Grada Rijeke 2005. godine, posthumno, za životno djelo, tj. za njegov doprinos povijesnoj znanosti, a osobito povijesti Rijeke, Istre, Hrvatskoga primorja i Gorskoga kotara.

²⁴ *Časopis za suvremenu povijest*, Zagreb, 2005., br. 1, str. 276-282.

²⁵ Kopija recenzije u posjedu autora.

Svi mi koji smo s njim prijateljevali ili surađivali imali smo vjernoga prijatelja i plodnoga suradnika. Život je posvetio povijesnoj znanosti, samozatajno radeći, kloneći se samoisticanja i osobnog reklamiranja.

Mihael Sobolevski

Dr. Sc. Antun Giron as Historian of Western Croatia in the 20th Century

Summary

The paper presents the basic biographical and bibliographical data on the work of Dr. Sc. Antun Giron at the Institute for Historical and Social Sciences of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Rijeka in the period 1981–2001. The two decades of activity at the Institute were the most fruitful period of his professional and scientific work, during which he published diverse historical works in numerous journals and anthologies, participated in many scientific symposia, and worked as a member of several editorial boards. This activity was to the most part related to the history of Western Croatia in the 20th century. Giron's published works are characterised by multilevel researching of archival and other material, feeling for objective evaluation and selection of historical facts, and explicit presentation of texts and conclusions.

Keywords: *Antun Giron; work at the Institute for Historical and Social Sciences of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Rijeka; contribution to the historiography of Western Croatia.*